

1445 1. Beh. af Lov, om en Forandr. i L. om Valgmenigheder af 15. Mai 1868. 1446

liggende Sag i Almindelighed angaar, da er den jo saa nylig bleven behandlet i det andet Thing, og jeg har der haart Leilighed til saa udførlig at udtale mig navnlig om de to Punkter, som bleve fremhævede af den ærede Rigsdagsmand, der først havde Ordet (Høgsbro), at jeg ikke kan finde mig foranlediget til nu i det Mindste at komme ind paa en videre Drøftelse af dem, saa meget mindre som jeg ikke tvivler om, at den ærede Rigsdagsmand vil stille sine Forslag, og der altsaa ved den senere Forhandling vil blive Leilighed til i det Enkelte at gjøre sine Bemærkninger, for saa vidt det skulde gjøres fornødent. Men der er dog et Par almindelige Bemærkninger, tildels ogsaa foranledigede ved Ytringer fra det ærede Medlems Side, som jeg tror, at det er paa sin Plads allerede nu at fremsætte. Jeg kan i Overigt for en stor Del henholde mig til det, der blev fremsført af den ærede Rigsdagsmand for Københavns 7de Valgkreds (Casse), og vil blot bemærke, at hvad Valgmenighedsloven af 15de Mai 1868 og dens Virkninger angaar, saa forekommer det mig, at det vilde være befynderligt, om man nu vilde negte, at denne Lov i Virkeligheden har opfyldt, hvad der tilsigtedes med den, tildels — kan jeg i det Mindste sige — langt over Forventning. Da den forhandles her i den Skikkelse, hvori den kom til at bestaa, blev det jo bestemt udtalt, at saaledes som den nu var kommen til at lyde, kunde man ikke vente sig nogen Virkning af den. Jeg skulde tage meget feil, om ikke det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen) var den, der udtrykelig udtalte, at det skulde i høj Grad overrasse ham, om selv den Præst, af Hensyn til hvem Loven mentes først og fremmest at være kommen frem, skulde ville gjøre Brug af den, og at han vilde blive i høj Grad overrasket, om nogen Anden vilde gjøre Brug af den. Paa den anden Side blev det derimod meget bestemt erklæret, at Valgmenighedslovens Betydning paa ingen Maade kunde sættes i en meget hyppig eller udbredt Benyttelse af den, men at man tværtimod maatte finde, at det var i sin Orden, at Loven kun benyttedes i sjældne Undtagelsestilfælde, idet en stor Del af dens Virkning netop maatte søges i den Indflydelse, den vilde øve paa Kirkelivet i det Hele, den Betydning, det vilde have, at en saadan Mulighed for Dannelse af en Valgmenighed var given. Nu forekommer det mig, at det, naar vi se tilbage paa de forløbne fem Aar, virkelig i en sjælden Grad har vundet sig, baade at den Frygt, der blev udtalt, var ubegrundet, og at de Forventninger,

der bleve nærede, ere blevene i godt Maal opfyldte. Den Præst, hvis Stilling nærmest foranledigede Loven, benyttede sig netop frav og villig af den uden Vanskelighed; et andet Forhold, som havde været uheldigt i flere Henseender og virket skadelig — nemlig paa Bornholm — fik ogsaa sin endelige Afgjorelse ved denne Lov, og der har dernæst af saadanne Valgmenigheder dannet sig een i Sylland, een paa Fyen og een paa Sjælland. Det er ganske vist ikke mange; men det ventede man heller ikke den Gang, og Dannelsen af dem er foregaaet uden nogenformelt Vanskelighed; der er ikke fremsat noget Krav eller kommet nogen Henstilling til Ministeriet fra de Stæder, hvor man dannede Valgmenigheder, uden at man er kommen dem imøde, og der har ikke vist sig nogenformelt Strid i den Henseende. Det forekommer mig virkelig at maatte siges at være et heldigt Resultat lige overfor denne Lov, som — det er vel halvfemte Aar siden, men det maa dog staa levende for de Fleske — paa ingen Maade havde nogen let Fødsel, som havde en overordentlig stærk og afgjort Stemning imod sig, her i Rigsdagen navnlig i det andet Thing og ogsaa rundt omkring i Landet, ikke blot hos Geistligheden, men tillige hos en meget stor Del Menighedsmedlemmer. Der indkom hertil, som jeg ogsaa har oplyst i det andet Thing, Adresser imod den med 40,000 Underkrifter, hvilket i alt Fald, hvor megen eller hvor liden Vægt man nu end lægger paa Adresser, er et afgjørende Bevis for, at Stemningen var i høj Grad delt. Og hvilket Bevis vil man da nu anføre for, at der skulde være en saa stærk og afgjort Stemning for, at man nu skulde forandre Bestemmelserne i Valgmenighedsloven, eller hvad skulde gjøre, at det ikke skulde betragtes som Noget, at nærværende Lovforslag gaar igjennem, som det er forelagt? Det maa vistnok erkjendes, at det vil være af stor Betydning, at Loven kommer ud. Jeg tror, at der er en stor Forskjel paa Stillingen, naar en Lov kun hjemles en vis Benyttelse for et bestemt Aaremaal som Prøve, og naar den optages som et bestaaende Led i den hele kirkelige Samfundsordning. At Saadant sles, er af meget betydelig Indflydelse og Styrke, og det er dette, som vil ske ved nærværende Lovforslags Vedtagelse. Naar man derimod vil sige, at, da Valgmenighedsloven har virket saaledes, som den har virket, kan der ikke være Betænkkelighed ved at optage andre Bestemmelser i nærværende Lovforslag, saa forekommer det mig aldeles indlysende, at dette Raisonnement ikke er rigtigt. Man kan sige, at saaledes som Valgmenighedslo-